

Innovaatioketjun heikoin lenkki?

Ei raha vaan asenteet

INNOVAATIO on päivän sana – sen huoma jo tuoretta hallitusohjelmaa silmäilemällä. Innovaatioketjun tai -järjestelmän ajatellaan yleensä koostuvan koulutusjärjestelmästä, perustutkimuksesta, soveltavasta tutkimuksesta, tuotekehityksestä ja hyödyntämisestä. Mukana ovat myös tiedon tuottajat ja toimintojen rahoittajat.

Yksi tärkeimmistä innovaatiojärjestelmän toimijoista on Tekes, joka on hiljattain muuttanut nimensä ajanmukaisesti Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukseksi. Tekesin mukaan innovaatio tarkoittaa kaupallisesti tai yhteiskunnallisesti uudella tavalla hyödynnettyä tietoa ja osaamista. Muitakin määritelmiä on, ja kaikissa niissä toistuu ajatus hyödynnettävyydestä.

Perustutkimuksen alueella on noussut pelko, että innovaatioketjun painopiste olisi yhä vahvemmin siirtynyt hyödyntämiseen. Totta on, että ilman perustutkimusta ei ole mitään hyödyntää. Tätä nykyä hyödyntäminen muodostaa kuitenkin ahtaimman pullonkaulan tiellä menestykseen. Tarvelähtöisyyden merkitys tulee kasvamaan ja yhteydet ketjun lenkkien välillä vahvistumaan.

SUOMALAINEN innovaatiojärjestelmä on laaja ja monilta osin hyväksi havaittu. Olen sitä mieltä, että se ei kuitenkaan hyödynnä koko potentiaaliaan ja loppuu kesken. Jokainen osatekijä toimii kohtuullisen hyvin yksin mutta tiukasti omalla tontillaan. Herää kysymys, valmistuuko työelämän tarpeisiin riittävästi oikeanlaisia osaajia. Hyödyntääkö teollisuus valmistuvat tohtorit? Tehdäänkö yliopistoissa riittävästi hyödyntämiskelpoisia keksintöjä? Ovatko yliopistokeksintöjen teollisuusoikeudet kunnossa? Toimiiko tutkijavaihto yliopistojen ja yritysten välillä? Kuka on asiakas ja mitä hän tarvitsee?

Raja-aitoja on usein enemmän kuin yhteistoimintaa tai joustavuutta lisääviä tekijöitä. Ennakkoluulot ja muutostavastarinta haittaavat yllättävän paljon toiminnan kehittämistä. Suuri hyöty saataisiin, jos raja-aidat kaadettaisiin tai madallettaisiin mahdollisimman mataliksi.

Välttämättä ei edes tarvittaisi lisää resursseja, jos nykyiset kohdennettaisiin uudelleen ja turhaa byrokratiaa purettaisiin. Samalla pääomasijoitusmarkkinat liitettäisiin ketjuun mukaan tehostamaan hyödyntämistä. Hyödyntäminen ei onnistu ilman toimivia rahoitusmarkkinoita, joihin kuuluvat myös muun muassa eläkerahastot ja bisnesenkelit.

ENTÄ JOS ketju jatkuisi nykyistä pidemmälle? Julkisen sektorin tarpeineen tulisi olla innovaatioketjun toisessa päässä hyötyssä ketjun tuloksista ja tarjoamassa

Saara Hassinen on Bioteollisuus ry:n toimitusjohtaja ja Kemianteollisuus ry:n osastopäällikkö Osaaminen ja tutkimus -sektorilla.

uusille innovaatioille koe- ja kotimarkkinointa. Kytkentä perustelisi osaltaan sitä, miksi ketjun alkupäättä pitäisi jatkossakin rahoittaa julkisin varoin. Julkiset hankinnat ovat esimerkki toiminnasta, jossa on vielä paljon opittavaa.

Sosiaali- ja terveyssektorille koituisi monta etua läheisestä yhteydestä innovaatioketjuun. Samalla yksityiset toimijat voisivat täydentää ylikuormitettua terveydenhuollon järjestelmää. Tiedämme hyvin, miten terveydenhuollon kustannukset kasvavat. Kuitenkin tiedämme aivan liian vähän kustannusten luonteesta – siitä, miten yksi asia vaikuttaa toiseen ja miten seurauksella on aina syynsä. Uusi innovaatio voi olla yksittäiskustannuksena kallis, mutta lopputulmaltaan halpa, jos esimerkiksi potilas parantuu nopeasti vaihtoehtona pitkälle hoitajaksolle tai jopa työkyvyttömyydelle.

Valtion ei tarvitsisi itse tuottaa tällaista tietoa, jos markkinoilla olisi terveystaloustalouden yrityksiä. Niiden tekemät analyysit ohjaisivat päätöksentekoa kohti sekä potilaiden parasta mahdollista hoitoa että yhteiskunnan kustannusten hallintaa.

MIKÄ sitten jarruttaa kehitystä? Ennen kaikkea piintyneet asenteet. Kaikki eivät haluaisi päästää yrityksiä julkiselle sektorille. Monen salaisena paheena on kadehtia naapurin yrittäjää ja toivoa tälle epäonnea.

Pahinta on, jos samainen naapuri rikastuu. Konkurssin tehnyttä yrittäjää taas kohdellaan maineensa menettäneenä hylkiönä, vaikka hän jos kuka on oppirahansa maksanut ja viisastunut. Vahvoina istuvat kateus ja vahingonilo vieläkin meissä suomalaisissa.

Entä ulkomaiset toimijat? Vieraiden edessä kyllä liputamme suomalaisille yrityksille – ja unohdamme samalla, miten laihaksi suomalaisille tuleva hyöty jäisi, jos eläisimme vain kotimaisen innovaatiojärjestelmän varassa. Kansanterveys kärsisi, jos olisimme vain Suomessa kehitettyjen lääkkeiden varassa.

KANSALAISTEN hyvinvointi edellyttää ulkomaisten toimijoiden mukanaoloa ja kansainvälistä omistusta. Yhtä lailla myös suomalaisella innovaatioyrityksellä on oikeus laajentaa markkinoitaan Suomen rajojen ulkopuolelle ja siten parantaa kansallista kilpailukykyä.

Innovaatioita tarvitaan. Toivottavasti osaamme hyödyntää ne täysimittaisesti tehostamalla innovaatiojärjestelmäämme entistäkin paremmaksi. Maailma muuttuu – muutummehan mekin? Kovin monta sukupolvea ei ole varaa odottaa.

Saara Hassinen

saara.hassinen@chemind.fi